

ВІД ОБ'ЄКТИВІЗАЦІЇ ДО СУБ'ЄКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Важливим кроком до підвищення якості вищої освіти в Україні є необхідність зміни традиційної парадигми навчання, де роль суб'єкта процесу відводиться викладачу, а об'єкта — студенту.

Серед ознак такої необхідності можна навести таке:

- традиційна лекційно-семінарська структура навчального процесу;
- викладання дисциплін у ВНЗ переважно базується на активізації тільки окремих психічних процесів (увага, пам'ять), чого не достатньо для того, щоб дати студенту можливість стати суб'єктом пізнавального процесу;
- студент, як правило, виконує роль пасивного споживача, який не готовий докладати зусилля і виявляти пізнавальну активність;
- до навчання студентів мотивує не підвищення рівня власної освіченості та набуття фахового професіоналізму, а лише здобуття зовнішніх атрибутів вищої освіти — диплома, соціального статусу, можливих перспектив, пов'язаних із престижністю обраної професії.

Тому, найголовнішим завданням вищої школи стає створення відповідного навчального середовища, яке сприяло б розвитку критичного мислення студентів, що, у свою чергу, прискорить перехід студента до суб'єкту пізнавального процесу.

Слід зазначити, що основними характеристиками критичного мислення є наявність інтеграційних розумових компетенцій на основі синтезу логічного, проблемного, критичного мислення й уміння використовувати ці компетенції в практичній, професійній і соціальній діяльності.

Ще один фактор, який впливає на суб'єктивізацію навчання — це готовність і здатність студентів до самонавчання.

Готовність і здатність до самонавчання виявляються у тому, наскільки студент здатен реалізувати свої можливості, здібності, щоб досягти певних результатів.

Проте, більшість студентів, на нашу думку, не готові виявляти активність і самостійність у процесі навчання. Студент не завжди бере на себе відповідальність за якість власних знань, звинувачуючи викладача, в разі невдачі, у тому, що останній погано зацікавив, не вмів донести знання.

Зміни, які приніс із собою Болонський процес, викликають більшість нарікань саме через збільшення частки самостійної роботи. Бажаючи змінити діяльність викладачів, більшість студентів не хоче змінювати власну пасивну діяльність під час лекційних та індивідуальних занять на творчу, активну діяльність під час самостійної роботи. А невміння та небажання студентів самостійно працювати ще більше загострює цю проблему.

Шляхом виходу із ситуації, що склалася, буде вивчення та реалізація можливостей ще одного суб'єкту навчального процесу — викладача, однією із функцій якого є максимальне забезпечення студентів обсягом інформації, потрібним для самопідготовки, а також для контрольних заходів. Саме індивідуалізований підхід викладача до навчання має змінити безособове ставлення до студента. Прагматичний підхід студентів до процесу навчання має створити умови для того, щоб соціальна практика стала рушійною силою пізнання, а медіативний потенціал викладання змінив погляд на роль викладача у вищій школі.

Яцюта В.П., к.е.н., доцент
кафедри фінансів

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «МІСЦЕВІ ФІНАНСИ»

Розвиток сучасної моделі освіти зорієнтований на зростання ролі організації науково-дослідної роботи студентів у навчальному процесі, це пов'язано з тим, що одним з головних завдань сучасної вищої освіти є не тільки надання послуг в освоєнні студентами сучасних теоретичних знань, а й формування у них навичок застосування отриманих знань у своїй фаховій діяльності і вміння професійно вирішувати складні економічні проблеми.

Особлива роль в умінні студента самостійно вирішувати поставлені практикою завдання відводиться дисциплінам теоретичного та прикладного характеру, що формують бакалаврський рівень підготовки фахівців. Цикл дисциплін фахової підготовки бакалаврів на кафедрі «Фінансів»

зорієнтований на створення умов для розвитку творчої високоосвіченої особистості, яка спроможна не тільки самостійно мислити, але й постійно нарощувати отримані знання і застосовувати їх в практичній діяльності.

В основі професійного вирішення поставлених завдань лежить вміння студента застосовувати науково-дослідні методи пізнання складних економічних процесів, що виникають в практичній діяльності. Вагоме місце застосування науково-дослідних методів пізнання економічних процесів відводиться при вивченні курсу «Місцеві фінанси». Так, уже при вивченні першої теми курсу «Сутність та складові засади організації місцевих фінансів» студент повинен показати не тільки знання теорії, а й елементи творчого та критичного аналізу різних точок зору відомих учених та економістів, щодо сутності та функцій місцевих фінансів, окреслити коло проблем їх організації та напрямки практичного вирішення.

Вивчаючи теми «Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади», «Формування дохідної бази місцевих бюджетів», «Систему видатків місцевих бюджетів», «Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання» та інші теми студент, у межах свого індивідуального завдання, повинен підготувати аналітичний огляд наукових публікацій за заданою темою та проаналізувати за останні п'ять років динаміку та структуру конкретного місцевого бюджету, або фінансовий стан одного з підприємств місцевого господарства.

Вивчаючи курс «Місцеві фінанси» кожен студент, у рамках індивідуального завдання, повинен самостійно здійснити пошук джерел і підготувати обґрунтування самостійного вибору теми реферату, написати його, з використанням аналітичного цифрового матеріалу конкретного підприємства місцевого господарства. Крім того, студенти, які приймають участь у наукових гуртках, на семінарських і практичних заняттях, доповідають про проведені ними науково-пошукові роботи в сфері місцевих фінансів.

Важливою складовою успішного проведення науково-дослідної роботи студентів є встановлення дієвого контролю за її виконанням. Кожен студент у відповідності з планом проведення семінарських і практичних занять повинен представити виконані індивідуальні завдання по аналітичному огляду наукових публікацій за темою проведення заняття та аналізом динаміки і структури фінансових показників конкретного об'єкту дослідження. На заняттях проведенні дослідження обговорюються і оцінюються відповідно до вимог затверджених кафедрою. Обґрунтування самостійного вибору теми реферату студенти подають у вересні місяці, а підготовлений реферат подається до 25 листопада поточного року. Подані реферати студенти захищають під час проведення аудиторних занять.